

N#oosi xabe kare are

 Kandume Ruusa, Sennobia-Charon Katjiuongua, Eliaser Nghitewa

 Jamanovandu Urike

 Cwi Debe, Tsemkxao Cwi, G#kao J. B. Kxao, Kileni A. Fernando,
Festus Soroab, Sylvia Fernandu, Kagece Khallie N!ani

 5

 Ju|'hoansi ktz

N!oma n|ui wece ka Hilifa koh ꞑxai he tsau, ha totoo
|'an ha taqe ko n!oma 'ma. Ha taqe koh kaice |kae te
Hilifa n!aroh ha |'ae ko ha taqe !'uin kota ha |'aeha. Ka
|kae kaice tahn ha taqe Hilifa hin tsau ka du da'a ka ||u
q!u ka du ti. Ha tani ua ha taqe ko ti ka g|ae n|oan
marisoan o ||oakxam hia. ||'Ae gesin ha taqe |kae tahn
ka ha |oa xoana 'm. Hilifa n!oo ha taqe tcioa. Ha ba !ai
barah tsan sa koh ꞑaun, te ||ama ha taqe ce te ku |kae.
Ha taqe kaice jaqm, te khoe tca to'a ha ba koh o
khuian.

N!oma n|ui ha tsitsa'a ha taqe. "Ha-tce re o tih aia? ||'Aea nere a o n|aba? A ||'aike |oa n|oan. Te |oa ||koa tzi kana tjun!ang ||xai. A |oa totoo na mi meddah 'ma, |oa ||ka mi skore !xaiasi..." "Hilifa mi !'han, a sin o barah sa o nexete ||au ku !'uin mi." Ha se !arikxao, are ha ꞑ'angsi ko tca ha !oa ha. Ha re tsa'a|'ua? Mim kaice |kae. Are koh tsa'a radio n!ang ko |kae n|uia ju !'aua n!ore |kaia, "Mi kxae |kaea to'a," ha !oa ha. Hilifa ꞑom tcima. "Te kare n||an tca a te ce ka !ai ꞑoa mba?" "N!ore |kaia koara nꞑoma."

Hilifa n̄hao ua skore |xoa ko ɕ'angan!a'an. Ha |oa
||koa |xoa !ka n|ang khoe ka si!a cu he ku n̄hao.
“Hatcere kxuia?” si!a tsitsa'a ha. Xabe Hilifa |oa n||an
tcin|ui, te ha taqe kokxuisi !ahina ha |'hui n!angsi,
“Koara n̄oma. Koara n̄oma.” Ha re naun !'uian ha |'ae
ko ka ha taqe !ai, Ha n!oo. Koere ha !xoana? Koere ha
hoa mari kota 'm?

Hilifa koh n|anga ha banga khoea. Ha n|ang |xoa banga !'o n!aoa sa ||aq'in ha n|ang te kui |xoa ha g!ausi. "Koara n̤om. Koara n̤om." "Hilifa? Hilifa, a re ge |xoa e!a?" Hilifa se tsau, Ms Nelao koh n!unga ha ||'hansi. "Tsau Hilifa mi tsitsa'a re koh o hatce?" Hilifa se khauru ha |kaisih. "A |oa hoa ||oaqsi ko koa g̱aehke!" Ha n||a |xoa ka ko n!hai kokxuia, "Magano, !oa Hilifa ko ||oaqsi." Hilifa tokhom. Ms. Nelao cinniha |oa !xahin ha ko ||'ae sa o Kxaice.

Hilifa ||'ha tih ko n!o'oma. Pause ||'aea ha koh n|anga klasn!ang. "Mi kxae n!ang ||'an" ha ji |'an ha ɬarasi. Ka koh |oa o jia n!a'an, ha tsa'a |kae ta'msi, ha n!oo ta'msi ku nɬai !ahian ha n|ai n!ang n!ana zoo sa taun. Ms. Nelaoa ɬ'auce se ha. Ha tsitsa'a ha te ko hatce re o tih? "|oa o tci n|ui ," ha koe n||ae. Ha |'huisi tsa'a ||'hui kota n!oo t'amsi ko ha dohmn!ang. Ha g|a'asi ho koaq to'a he ha koh ɬ'aun g!am.

Ka Hilifa n||uri du somarasi okaa nommerasi khu
||'uhmi n||hoo ha n|ai. Ha |oa ||aea ka ko tca g#a'in ko
ka ha g!oa ka. Ha n!o'o ka #ani. Oka ha cinniha #ang
ha taqe. Ha g!ausi coa ka n#aisea tcia ha #ang. Ha
kurua ha taqe ko ha g!ahm khoea. Ha kuru ha |'ae ka
ha n!ua ha taqe ||'ao. "Somarasi se se kxao, n|hui
||kae||kae #xaunusi," !'au n!arohkxao di, Nelao. Hilifa
hoa ha #xaunu ko tcia kuru ka |'aesu te kare #xaunu
!ahbia toa ||ae ||aq'in g!xa. Xabe n#oan ka koara. Jua ku
se koh ha #xaunu te tani ua n!arohkxao di, Nelao.

N!arohkxao di Nelao se Hilifa ||'a ha tekensi. Ka da'abi
#aun ua tju|ho ha !'au, "Hoe g|ae Hilifa. Mi kare a
n#oahn |xoa." "Hatce re o tih?" Ha tsitsa'a ha. Aia |kae.
Ha !oa mi te ko ha te kxae AIDS. Ha re !ai?" "Mi |oa
!'han Hilifa, xabe ha n!obe |kae ka, ha kxae AIDS.
N#om koara. "Ko kxuisa ke ce te," N#om koara. N#om
koara." Hilifa coa te tjin. " Ua tju, Hilifa," ha koe n||ae, "
Mi g|ae |hoo a taqe."

Hilifa ua tju te g|ae ho ha taqe te ha ge te n|oan 'msa o g||ore gasi. "Mi koh n|oan |'an a ko |am-a he, Hilifa, xabe mi ka n!obe n||huin. Se n!uubu ||xara n|ang n|hui ka gesin n|ang tani ua tamate gesin ko tora. Si!a ku n‡ai ||'ama |'an mh ko ka," Ka g||ore ‡uan Hilifa ua n!u'ubu ||xara khoea. Ha se n‡uhnkxaia toa o n!uubu ‡'uasia, n‡uhnkxaia g!an o tamate kota kherri ga, ca!hu sa g‡a'ina |auhn kota spinashi sa |auhn, n|uubu|auhn sa o ca gasi kota camaga !ae g‡a'ina sa g|an ‡aqbe. Ha tcaq ka te khau tamate n|ai !ae ko tani ua tora." Hatcere n!a'an |xoa ||xara ka ha taqe !ai?" Ha ko nace.

N!arohkxao di, Nelao kua tsi g|ae ko ||'ae to'a he Hilifa koh u. Ha tsi g|ae ge te n̄oahn |xoa ha taqe ko ||'aea g̱a'in. Ha tsitsa'a Hilifa ||'a ha taqe "Aia Ndapanda a re ku tchi n|om sa ke o AIDS gasi woa?" "||'Aea to'a he mi !'hoan !ai mi koh kaice tokhom |'an doko ua," ha koe !oa kxui n!arohkxao di, Nelao. "Mi koh cinniha ɸom tca mi te |oa gu ka. Te ||'aea mi koh |kae he ua doko ha !oa mi te ko mi te kaice lata. N|om te kaa |oa hui mi." N!arohkxao di, Nelao !oa aia Ndapanda ko tca ha ɸau do ka hui Hilifa.

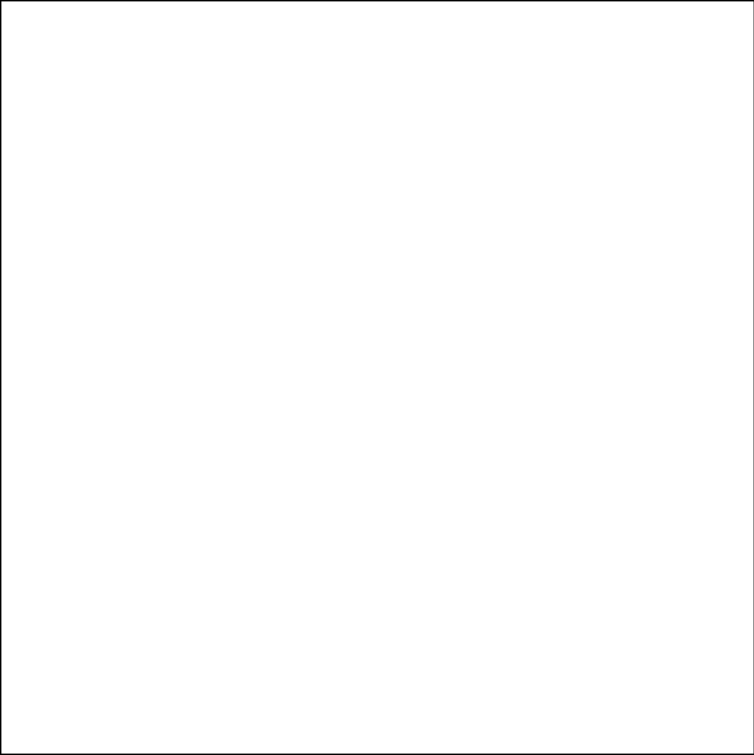
||'Aea Hilifa g!a tju|ho ha taqe tsitsa ha, "Hilifa, mi !'han, mi kare ka mi n#hao |xoa a. Are ca hui mi? "Hilifa gu ha taqe #'han te ha taqe g|ani ha. Sa n#hao ua koa !ahin sa kxae tsausih g!ai'a. Ha tsitsa'a ha, "Are ciniha #'ang ||'ae sa a ||u'un |xoa a tsu Kunuu ko buru ko khuinke? A koh ||u |'ua buru ko !ahin !ka te buru g|ae n!ham ||ua !'hu. A ba g|ae du khauru |'an itsa ko ha."

“Se, n|ang n|aq to’a. G|ae khau ka gesin n|ang tani ua tju|’ho.” Ka Hilifa khau n|ang, ha taqe ko, “A re Ɂ’ang ce ll’aea a koh o da’am!o he koh sin ‘m |xoa n|ang ko ka !osi. A |oa ua tzi ko beke n|e’e!” “Ee, mi g!u ko n!obe khui,” Ɂ’ang ce Hilifa, ha dshi.

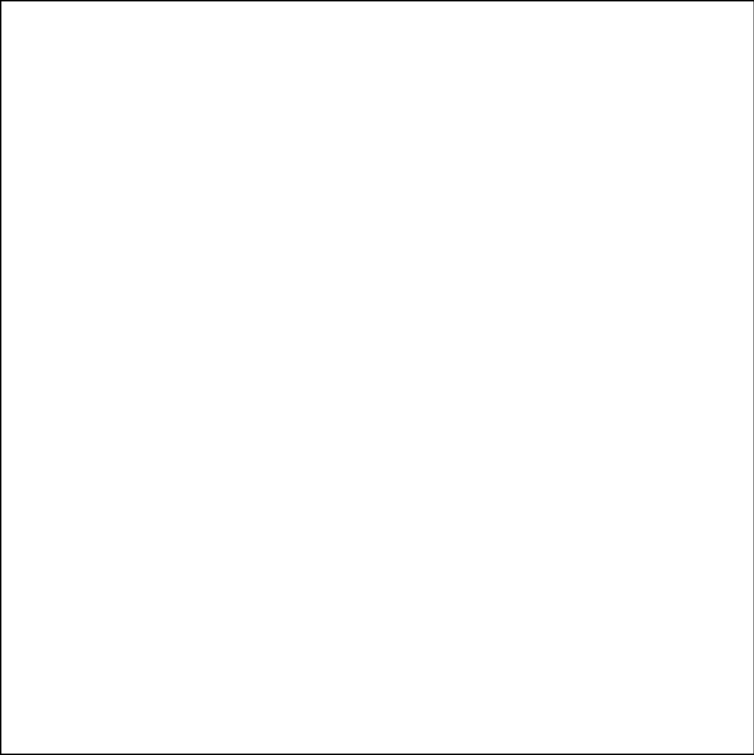
||'Aea sa ua tju|'ho Hilifa ||'a taqe koh kaice ||'hain. Hilifa n|oan ti. A Ndapanda gu g|xa boksi ma ko g!ahm ꞑaba n!ang. "Hilifa ka ke o a ga. Tcisa gea boksia he ||'a n!ang ku nꞑai ꞑ'ang a ko kore a ||ama."

Ha g!xa ||'aua ko boksi n!ang, te n|hui coe tci n|e'e
n|e'esi. "Fotoa ke a ba ||'ae. A hin ko o ha !'han o kxaice.
Fotoa ke o ||'aea mi ko gu a he tani ua a ko a txun sa a
!u-n!a'an si !kasi koh kaice n|ang. Ka ke a tzaua o
kxaice g|ai. A re ɬ'ang tca a koh oo tjian he mi koh |oa
tca ka gesin te ceka g|a'i, khuin a ba koh oo ||'aea mi
koh ko barah o kaice ||ama ||'aea tsa n|huia khoe."

Hilifa ||ae ɬe'a ha |'ae ko boksi te tjin. Ha taqe n!ahma ɬ'ea ha |'ae ko ha ||ae |xoma te koe n||ae. "Ka ni kxoe n|ang !xu ge |xoa a n|ang !'uin a." Ha n!ahma ha te koe n||ae. "Hilifa mi !'han. A !'han tca mi te ho mi |'ae te |kae, ||'ae to'a mi ka g|ae ge |xoa a ba. Mi |oa kare ka a !ka ta'am |kau. ɬ'Ang tca mi koh oo area a. ɬ'Ang n|ang !'han ko a ba te ho ha |'ae te are a."

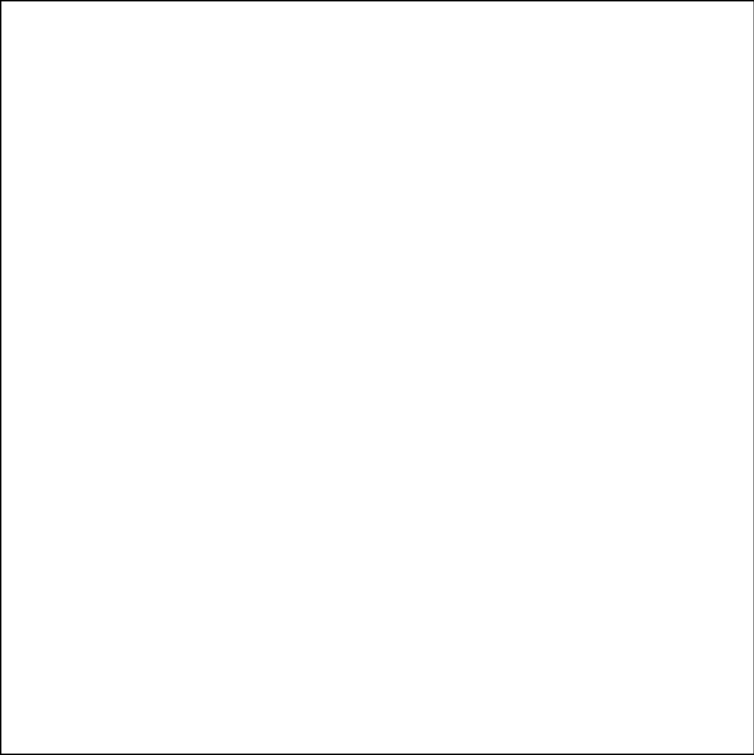
Ha taqe cinniha n̄oahn, “A tsu Kave he gea Oshakati ku xoana ||koa |’an m ko mari. Ha !oa mi te ko ha te ku !uin a. Mi n̄oahn |xoa ha ko ka tci oa. A m ku ua |xoa skore ko Kanuu, ha !’han. Kanuu gea xraat 4 n!ana a. Si ||au ka !’uin a.” “Mi are mi tsu Kave kosin g||aq Muzaa,” Hilifa koe n||ae. “Mi are Kanuu kui |xoa. A re n!hae jan ka si !’uin a?” “In’in, mi !’han. Mi |u g|ae jan. A ||au te !’uin mi. Mi !ka n|a’ng ko ka mi kxae !’han jan.”

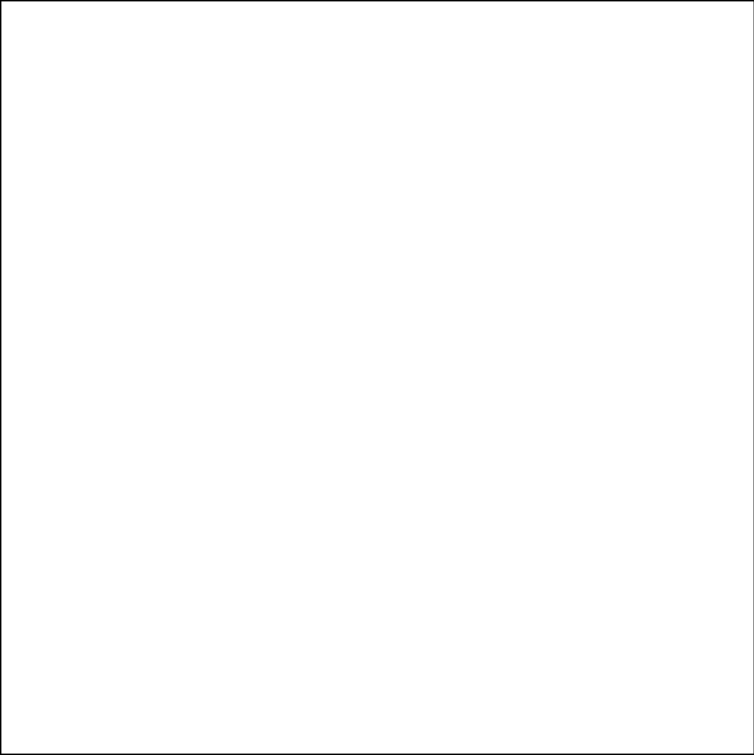
N!oo ko skore Ms. Nelao n!aroh si ko HIV kosin AIDS. Da'abi koqa. Si!a koh tsa'a tca ke ko radio n!ang, Te ju |oa n#oahn ka ko tju|ho. "Kore ka ||ama?" Magano koe tsitsa'a. "Ju re noun gua ka?" Hidipo tsitsa'a Ms. Nelao n#oahn #asara |'an si!a ko tca HIV te o ka |kae !u. Te ka ju kxae HIV |kaea, ka gea |'ang !ka ka !kuia n!ang sin. "Ka sin ku |kau u kahin ju ko ha te kxae AIDS."

Ms. Nelao n̄oahn ɸasara ʼan si!a ko tcin ʼa ʼkaea ku oo g!a'am ju. "Ka ju n̄ui kxae HIV kosin AIDS ju ʼha ʼama ʼa ʼkaea ko ʼang khoea. Kahin m̄ ju ʼkaea ʼarisi kosi tzausi !aiansi. Ka m̄ n̄ai ʼkoa ɸarasi, naqnisi, ʼari kosin ʼaqma ʼkae. Ha n̄oahn ɸasara tca kahin ju oo n̄ai ʼkoa ʼarisi kosin naqni te ju ɸaun n̄ai gaqaua ka." Ka mi kxae ʼhabihe ka tcaq ʼang ɸaun ka ju !ae!ae se ʼxoa a ko ka. "Ju ɸaun ka ju ʼo ʼhabi tzi, ko ka!uian," ha koe n̄ae.

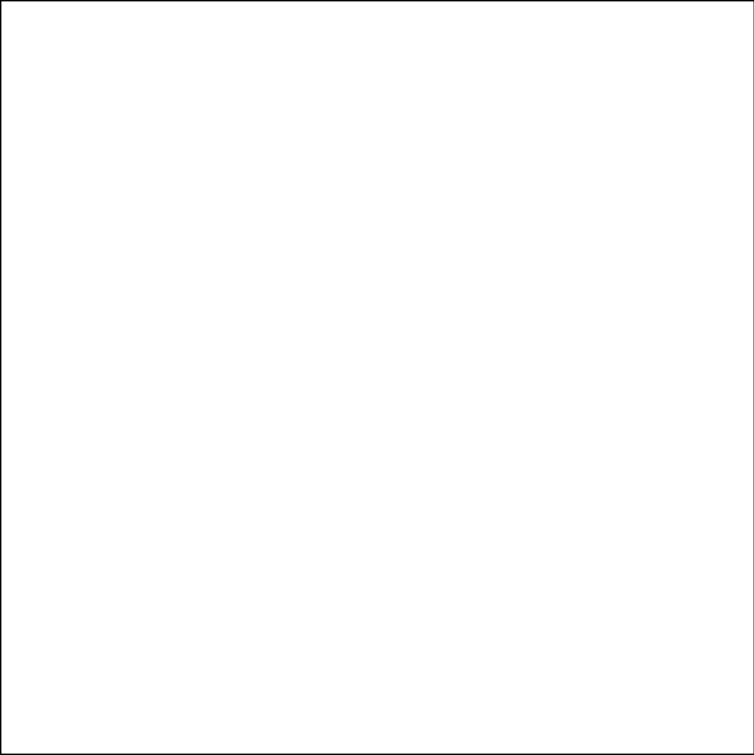
||Ama ha n̄ai sea si!a ko ɬxaunu !ahbi n!a'an. "N!am woanqn sa ke ku n||ae ka a |oa gu HIV." Ha koe !oa si!a. "Ha |oa gu HIV ko ||ama tzi tju n|e'e n̄ai ||koa, kana g!u ||ka tjua n|e'e. N!ahma khoe, tzi ɬ'oma kana tzxama khoe ko g!ausi ||kae |xoa jua kxae HIV kosin AIDS ka to'a ciniha sin jan. Ka sin jan ko ku n̄ai ||koa kopisi kosin n|usi ||kae |xoa jua kxae HIV kosin AIDS. Te a cete |oa ho ka ko ||ama n̄hai kosin g!o'o khoea. A cete |oa ho ||ama ka ko ||ama g!un!angzaqni n!aisi gɬuha kosin tzin kana tcaqau."

“A re du hatce ko a ho ka?” Magano tsitsa’a. “N|ang tia
i!a !’uin i!a |’aes i n|ang ||au ku ‘m ‘m jansin. Se ‘msi
ǂxaunua n!a’an,” ha koe n||ae. “Hajoe re ǂ’ang ce ‘msa
jan |’an ha?” Ha koe n||ae.

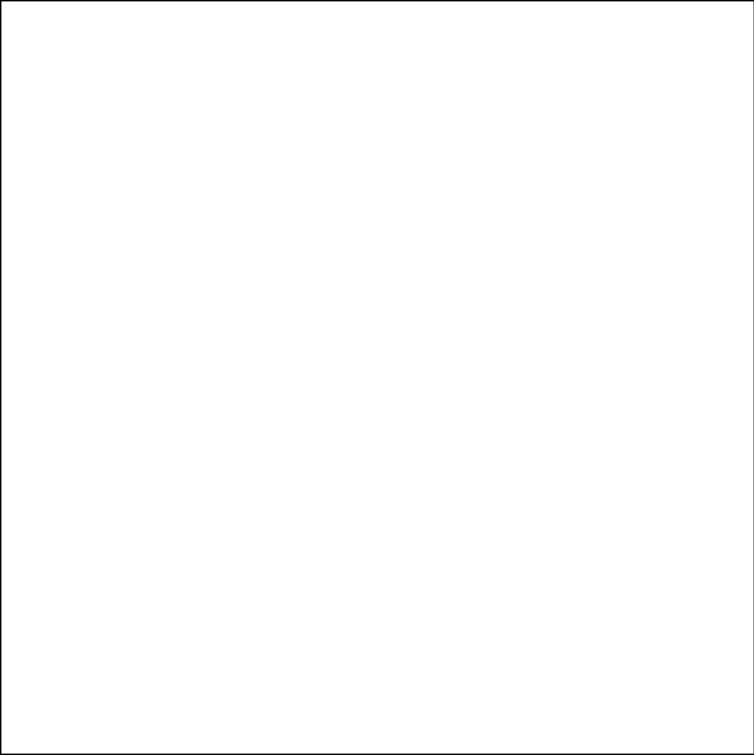

Ka Hilifa g!a tju|ho ha !oa ha taqe ko tca ha n!aroh ko
|ama to'a. "N!aroh kxaodi Nelao koh !oa si!a ko HIV
kota AIDS kota tca ju oo !'huiian jua |kae. Magano kota
Hidipo ku u hui |xoa ha ko !aoh ||kxoasi ka kahin si!a
g|ae du ||xae skore ||kxoasi," khuian ha oo !oa ha.

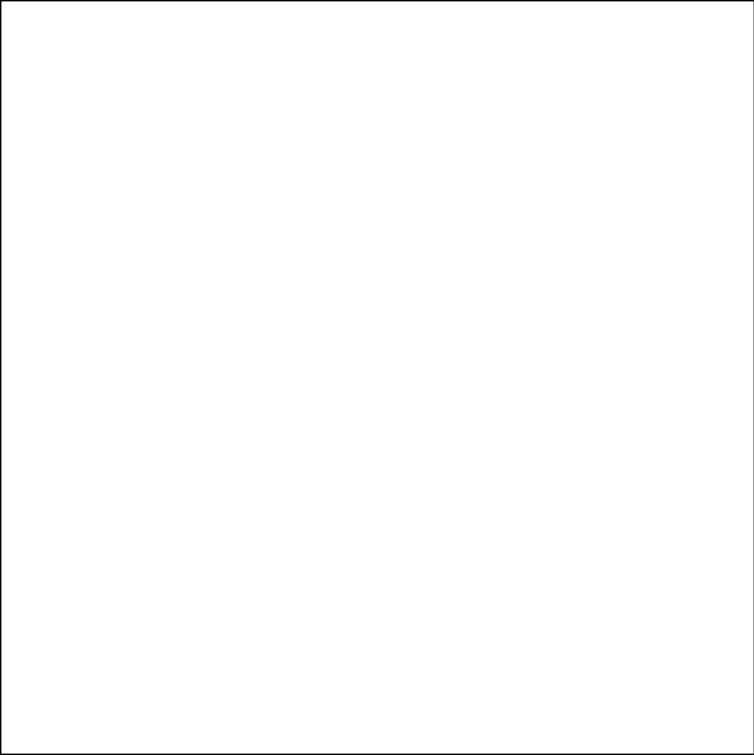

G!oa he hin toa Magano tcoh tsi huia Hilifa ko g!u
haqre. Hidipo hui |xoa ha ko da'a !'hu. Te kahin si!a
g|ae g!oo ||xaea kaqe din ka du skore ||kxoasi.

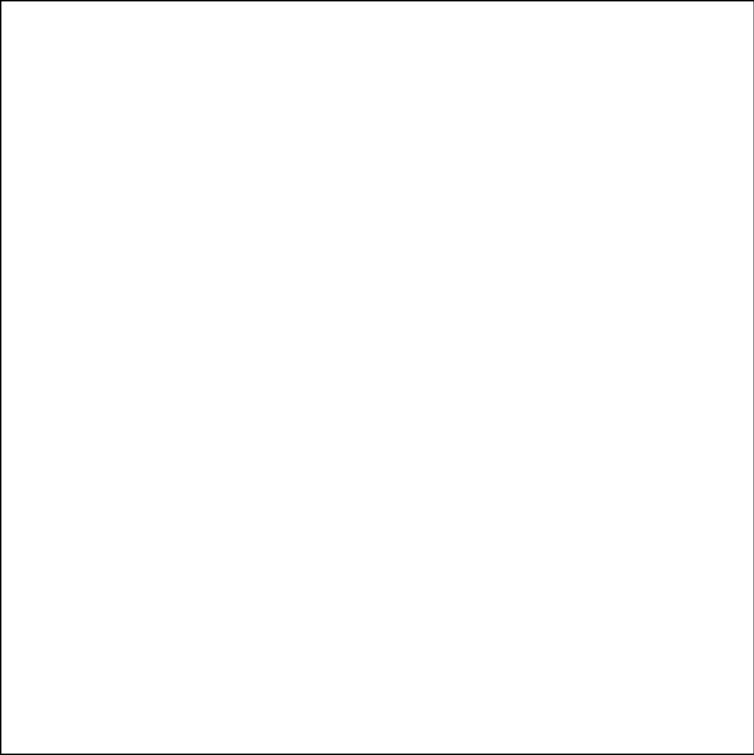
N!arohkxao di Nelao xabe !oa jusia !xoana toma Hilifa
tca ha te xabe !'huin ha taqe. Si!a xabe !oa ha te ko si!a
te hui ha. G|u n|ui waqnke ju ||aqin||aqin gesin sa
!xona toma hoh g|ae |xoa 'msa ||'un ka si 'm. Hilifa ||'ae
n|ui waqnke ku |'an si!a ku n!wu'ubumisa ||ama ha
||xara.

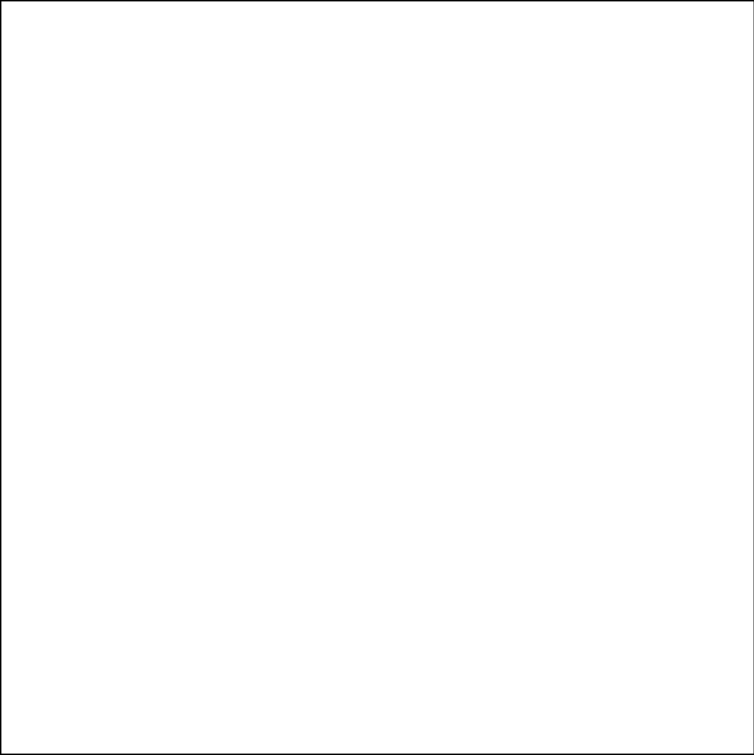
|Am o skore toansi Hilifa ||'a ha !ka koh n!obe n|ang.
Ha koh !aah g!a tju|ho ||'a ha g!a nɬai sea ha taqe ko
skore raportah. Ha !aah g!ama darah n!ang te !'au,
"Aia. Aia. Se mi skore raportah. Mi ho 'A', 'A', kota 'A' sa
ɬ'hai." Hilifa ho ha taqe te ha cua g!ahm |ho. "Aia!" ha
!'au. "Aia! Tsau!" Ha |oa tsau.

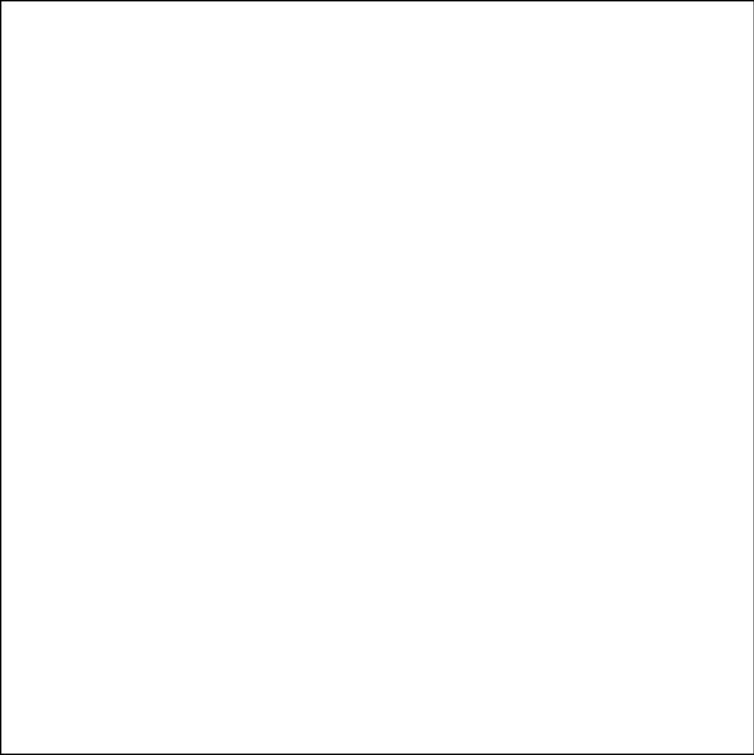
Hilifa !aah ua jusa !xoana toma sa. “Mi taqe. Mi taqe.
Ha !oa tsau,” ha tjin. Jusa !xoana toma u !xoa Hilifa ko
!aoh te hoa Ndapanda di n!a’an ko g!ahm !ho. “Ha !ai,
Hilifa,” si!a koe n!ae !xoa !ka ta’m !kai.

N!oosi n̄oahn g!ai ko tca Ndapanda di n!a'an te !ai.
!Aoh g!aian kxae juasi, jusa !xoana toma kota ɬarasi.
Si!a |xom |'an Hilifa ||'a ha taqe te ge'e tsisi. Si!a n̄oahn
tci jansisa si!a koh !han |xoa ha.

||Aq Muzaa n|oa |'an |oo kxao wecesi. Tsu Kave !oa
Hilifa te ko si!a te tani ce ua ha ko Oshakati ko ka
kxuni ku toan. Ha txun koh n̄oahn |'an ha ko ha taqe
ko ka ha koh o dshauma.

Ko kxuni khoara Hilifa koh ua kerka g|a'a n!ang te !oa ju n|ui wece ko ha taqe tci ooa. "Aia koh are mi te koh ||au ku !'uin mi. Ha !oa mi te ko mi ||au n!aroh n|ang khoa ho ||koa jansin. Ha koh kare ka mi !ka n|ang. Mi n!aroh g|aoha ka ||koa g|aoha ka ha !ka n|ang |xoa mi."

Kxuni toansi tsu Kave kota ||aq Muzaa hui Hilifa ko tcisi
||xae||xae ka tani ua Oshakati. "Kunuu ku kxoa ɤara ze
ko g|a'a n!ang," si !oa ha, "E !'huin ɤoan a ko e |'ae ha
!'han." Hilifa ||au nɤai ge tju te ɤxuru |xoa si!a ko teksu.

Global Storybooks

globalstorybooks.net

N#oosi xabe kare are

 Kandume Ruusa, Sennobia-Charon Katjiuongua, Eliaser Nghitewa

 Jamanovandu Urike

 Cwi Debe, Tsemkxao Cwi, G#kao J. B. Kxao, Kileni A. Fernando, Festus Soroab, Sylvia Fernandu, Kagece
Khallie N!ani

